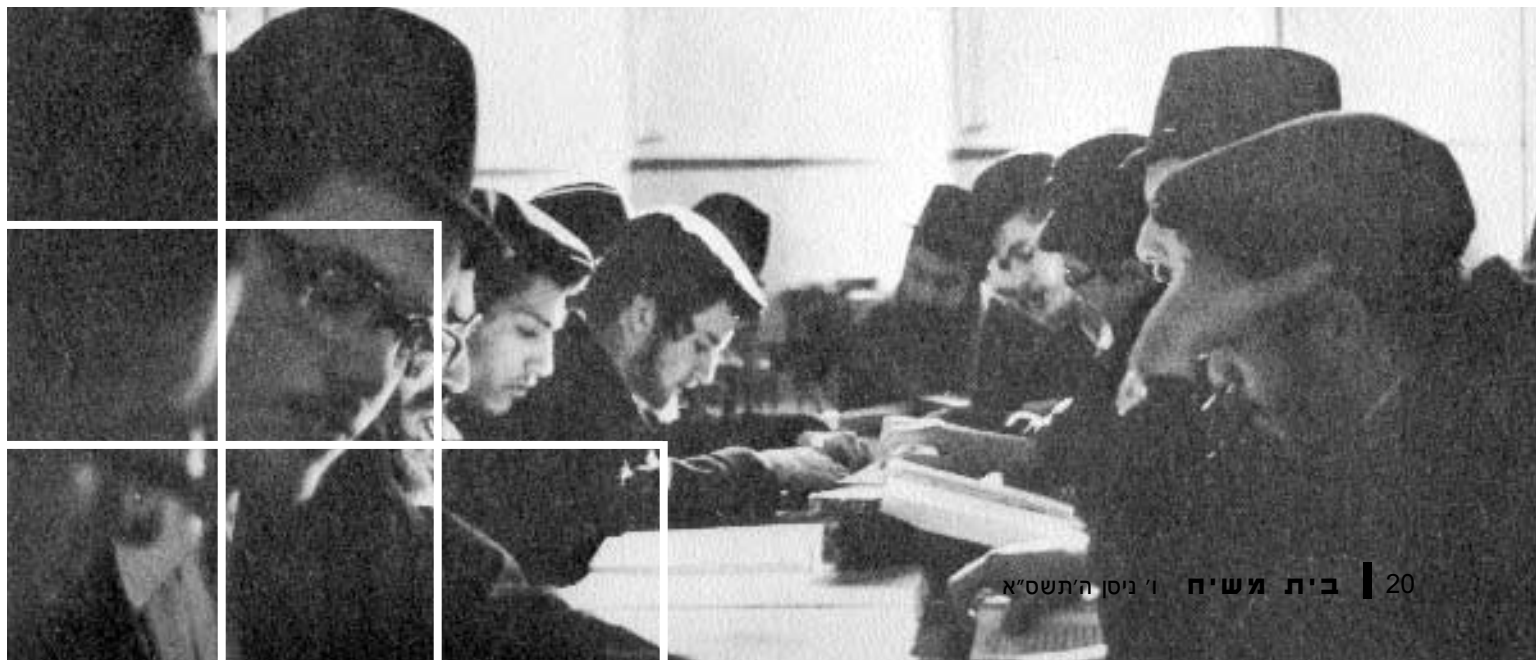

מ'שיינקין ל'תומכי תמימים'

מרתק היה להגיע אל תל-אביב, העיר העברית הראשונה, ולהיפגש שם עם כמה מצעירי תל-אביב, דמויות מוכרות ב"שיינקין" שהפכו והיו ל"תמימים" מן המניין בזכות פעילותו הברוכה של מרכז חב"ד ליובאוויטש בתל-אביב • שלושתם התקרבו לרבי ולחב"ד בשנים האחרונות, ומרתק היה לשמוע מה הביא את הצעירים הללו להתקרב אל הרבי מלך המשיח ולחסידות •

מאת: מנחם זיגלבוים

אייל ריס: גם אני יליד תל אביב, וגדלתי בצפון תל אביב.

הקשר שלי עם חב"ד החל לפני כתשע שנים, בשנת תשנ"ב, לאחר שסיימתי את השירות הצבאי. עשיתי אז תואר ראשון באוניברסיטה בהיסטוריה ובמדע המדינה. באותה תקופה היה לי שכן ר' יצחק (איציק) רוטר, כיום תושב כפר חב"ד. הקשר הראשוני שלנו היה במלחמת המפרץ כשהזמין אותי הביתה לסעודת שבת. בעקבות זאת נוצר קשר חזק ביני ובין הרב יוסף גערליצקי שהזמין אותי לביתו בשבת, וכך התהדק הקשר שלי עם חב"ד ועם הרב גערליצקי בפרט. לאחר שנהייתי שומר מצוות נסעתי ללמוד בישיבת חב"ד בצפת.

בשונה מרן, אני עוד זכיתי לראות את הרבי. זה היה בשנת תשנ"ג הגעתי ל-770 ביום שישי אחר הצהריים. היתה בי התרגשות עצומה. חצי שעה לאחר שנכנסתי ל-770 בקושי הספקתי לשתות משהו, ולפתע הודיעו שיש מנחה והרבי יוצא. תפסתי מקום עמדה, והתכוונתי בהתרגשות לראות את הרבי לראשונה בחיי. אני נעמד בדחילו לראות את הרבי. עם סיום התפילה הרבי יצא למרפסת, שם הוא היה בערך ארבעים שניות מעודד את שירת הקודש של "יחי אדוננו".

אספר כאן על ההרגשה האישית שלי באותן שניות ארוכות. בעשרים השניות הראשונות הרבי סקר את הקהל סקירה כללית, ואני זוכר שבאותן שניות ביקשתי בליבי שהרבי יסתכל עלי.

כאילו הרבי שמע את בקשתי הפנימית, ובאותה שניה הפנה הרבי את מבטו הקדוש

למדתי משפטים באוניברסיטה בבוסטון שם הוצאתי תואר שני במשפטים. כיום אני משמש כמנכ"ל חברה הפועלת בשוק הבינלאומי. זה היה לפני כשש שנים.

למעשה לא הייתי מגיע לעולם לבית חב"ד המקומי, לא מצאתי בו ענין, הגעתי לשם רק בכדי לא להעליב חבר שביקש ממני מאד לבוא. הוא הבטיח לי שהרב שם יהיה איש כלבבי, ולא רב 'אדוק'.

על הרבי מה"מ לא ידעתי כלום, אפילו לא על השייכות בין הרבי מליובאוויטש לחב"ד... כשהחבר ביקש שאבוא ל"חב"ד האו"ז" אמרתי 'מה? לאלו שמניחים תפילין עם אנשים ברחוב? – בשום אופן לא'. היום ב"ה אני עצמי עומד כאן בשיינקין למטה ומניח תפילין עם אחרים.

ההתקרבות ליהדות היתה איטית יחסית, ונמשכה חודשים ארוכים. לתקופה קצרה חזרתי לתל-אביב, שם יצרתי קשר עם מרכז חב"ד והגעתי להשתתף בשיעורי החסידות שמסר הרב גערליצקי. מידי שבת התארחתי אצלו בסעודות שבת. את הדחיפה הרצינית קיבלתי רק לאחר תשעה חודשים כשנסעתי לקראון-הייטס במסגרת "פגישיה", בימי שבת ויום ראשון. זה היה בתחילת תשנ"ו. לאחר אותה שבת התחלתי להתפלל שלוש פעמים ביום, לשמור כשרות ושבת.

הדבר שחולל בי יותר מכל את השינוי הפנימי היו תפילות השבת בחדרו של הרבי. שינוי מעשי החל רק לאחר מכן כשהגעתי לארץ והצטרפתי לישיבת חב"ד בצפת; כאן קיבלתי את הצורה והמשמעות של חב"דיניק, חסיד חב"ד.

ארץ צעיר, מנכ"ל מרכז 'אסנט' בצפת ואיש 'שיינקין' מובהק (אייל ריס); אברך צעיר, עורך דין במקצועו וכיום מנכ"ל חברה מצליח (רן שטורץ); בחור צעיר שהיה עד לאחרונה גם איש מחשבים בצה"ל, אף הוא בוגר 'שיינקין' מובהק (שי סולמון) – התאספו יחד, בכדי לשוחח בהיבטים שונים אודות המנהיגות של הרבי, ולעמוד על הפעילות החב"דית כפי שהיא כיום.

תוך כדי שיחה איתם, סיפר כל אחד מהם את סיפורו האישי המרתק, איש איש מזווית ראייתו והשקפתו, איש איש ואורח חייו ממנו הוא בא. ההבדלים והרקע השונה – רק השלימו פסיפס נהדר של חסידים הדבוקים לרבי ולחסידות בכל ליבם ונפשם. איש לא היה משער כי הללו הגיעו ליהדות רק לפני שנים לא ארוכות.

הצד השווה שבהם שכולם מפרותיו של הרב יוסף שמואל גערליצקי, רבו של מרכז חב"ד ליובאוויטש בתל-אביב – שעל פי בקשתו נענו שלושתם להתפנות מעיסוקיהם ולספר על חייהם.

• תחילה הייתי מבקש שכל אחד יציג את עצמו.

רן שטורץ: אני ישראלי, גדלתי כילד צפון תל אביב. בוגר גימנסיה הרצליה, שירות בצה"ל.

התחלתי להתקרב לחב"ד באמצעות הרב שמואל פוזנר שליח הרבי בבוסטון לו אני חייב את עשיית הצעדים הראשונים ביהדות ועמו אני מתייעץ גם היום. באותה תקופה

אייל ריס
מנכ"ל מרכז 'אסנט' בצפת ואיש 'שיינקין' מובהק

אלי, ובעשרים שניות הבאות עד שנסגר הוילון הרבי הסתכל רק לעברי. הרגשתי שהרבי מפלח את הנשמה שלי ומכניס בה אור גדול. אותו מבט מלווה אותי בצורה חיה עד היום. כשכולי שטוף דמעות התבהרו אצלי לפתע דבריו של המשפיע בצפת שאמר שהרבי זה הכל, והכל זה הרבי.

לאחר מכן הייתי ב-770 עוד חמישה שבועות, שם גם זכיתי להכיר את רעייתי.

שי סולומון: התקרבותי לחב"ד לפני חמש שנים. היה זה כשהרב גערליצקי יחד עם רן שטורף עמדו ברחוב שיינקין והניחו תפילין עם העוברים ושבים. זה היה בתקופת מערכת בחירות, ואני עמדתי בדוכן של מר"צ וחילקתי חומר תעמולה של המפלגה.

רן שטורף: אכן, זה היה שבועיים לפני הבחירות, בשיינקין עמדו אז הרבה דוכנים. שי עמד עם החבריה של מר"צ, הוא היה על סקטים ובבגדים זרוקים וחילק סטיקרים. ניגשתי לדוכן שלהם ואמרתי שכל מי שנמצא כאן מוזמן לבוא ולהניח תפילין. שי נענה והגיע להניח תפילין. ואז הרב גערליצקי החל לדבר איתו וכך החל הקשר.

שי: כן, כך היה. הנחתי תפילין. לא יודע למה ניגשתי להניח תפילין, זה לא היה בבחירה מחושבת מראש, ניגשתי באופן די טבעי. באותה שיחה עם הרב גערליצקי, הוא הזמין אותי לשבת, והגעתי. היתה אוירה מאד טובה.

באותה תקופה היו מגיעים לסעודת שבת אצלו הרבה חבריה צעירים, והיתה אווירה מיוחדת.

(הכל מהנהנים בהסכמה): שולחן שבת אצל הרב גערליצקי זה חוויה מיוחדת, על זה לבד צריך לכתוב כתבה...

הרבי, ההצלחה שלו היא גדולה ביותר. ואת זה אני לא חידשתי.

אני רואה כאן את שי סולומון היושב עמנו. אני זוכר כיצד הוא הגיע בפעם הראשונה לרב גערליצקי הביתה בליל שבת והביא עמו את כל החבריה משיינקין.

שי: (מחייך במבוכה): החברים באמת לא התנהגו לפי הקוד שצריך להתנהג ליד שולחן שבת.

רן: הם באו לצחוק על הרב, והם לא ידעו שהרב צחק עליהם; הנה שי יושב כאן אתנו, ועל כך נאמר צוחק מי צוחק אחרון...

האם נכון לומר כי רמת ההפצה כיום, קיימת בדיוק כמו בימים הטובים של ליובאוויטש?

אייל: אכן, אני עובד היום במכון 'אסנט' בצפת שהנו מרכז להפצת יהדות וחסידות. המכון מצליח מאד זה 18 שנה, ויש בו תנועה של אלפי סטודנטים בשנה. יש לנו תוכניות שונות ביהדות, סמינרים וכדומה. בכל חודש אנו עורכים סמינר שזוכה לארח כששים משתתפים מכל הארץ. אני רואה שאנשים רוצים דרך ומשמעות. כיום אנחנו עסוקים ביתר שאת וביתר עוז בהפצת יהדות. אני מוקף באנשים שעובדים ללא ליאות בהפצת המעיינות. ג' תמוז לא עיכב את תנופת של הפצת המעיינות.

אייל: הייתי באחד מכינוסי השלוחים לפני שנתיים. רואים ללא ספק שחב"ד ממשיכה בשליחותו של הרבי ביתר שאת. אם כן, נכון אמנם שגם כיום מרגישים את הרבי בכל צעד ושעל, אבל חובה לדעת כי זה לא מצב הרצוי, הרי אנחנו רוצים לראות את הרבי בעיניים גשמיות.

הגעתם לליובאוויטש כאשר כבר לא ראו את הרבי בעיני בשר, מה בעצם 'לקח' אתכם?

רן שטורף: כמה 'שלוחים' שאלו אותי את השאלה הזאת; הם טענו שפעם היו לוקחים את המתקרבים לרבי, והביקור הזה היה מקרב יותר מכל – אבל כיצד ניתן היום לקרב אותם.

התשובה לכך איננה פשוטה, אבל אני באופן אישי הבנתי מתוך התבוננות על היהדות של היום, שחב"ד זה משהו אחר לגמרי מארגוני חזרה בתשובה אחרים, ומצד שני, שהרבי הוא משהו אחר לגמרי. מדובר פה בתנועה שכל כולה אין לה קיום ללא הרבי. זו לא תנועה המהווה מקבץ אנשים שעושים פעילות, אלא מקבץ אנשים שנותנים ביטוי לדבריו של אדם אחד – והדבר הזה השפיע עלי רבות.

רן שטורף: עד היום אני אומר שההבדל בין שליח מצליח לשליח 'סופר מצליח', זה ברמת מסירות נפש שהוא נותן. כשהשליח מוסר את נפשו ללא חשבון עבור ענין של

סגירת מעגל

מספר שי סולומון: כפי שסופר, ההתקרבות שלי ליהדות החלה בכך שהרב גערליצקי ורן שטורף עמדו ברחוב שיינקין והניחו תפילין לעוברים ושבים. אני עצמי עמדתי על 'סקטים' בחולצה של מר"צ ועליה מדבקות של מר"צ, וחילקתי חומר תעמולה לעוברים ושבים. זה היה בעיצומם של ימי הבחירות 96. בעקבות אותה פגישה נוצר הקשר ביני ובין הרב גערליצקי, וכך התקרבותי ליהדות.

המעשה כמו חזר על עצמו במדויק בבחירות האחרונות, אבל הפעם הייתי בצד השני. עמדתי ברחוב שיינקין והצעתי לעוברים ושבים להניח תפילין. לא הרחק מאתנו עמדו פעילי מר"צ וחילקו חומר תעמולה מפלגתי לקראת הבחירות. ניגשתי אל הדוכן שלהם והזמנתי אותם להניח תפילין. כעבור כמה דקות הגיע אלי אחד עם חולצה וסטיקרים של מר"צ וביקש להניח תפילין. פתאום הבזיקה לי אותה תמונה מלפני שלוש שנים, בדיוק אותה תמונה רק אני עומד בצד השני. לקח רגע ארוך עד שהתעשתי...

שי סולומון: לגבי מה שאייל אמר שהכל ממשיך כמו שצריך ביתר שאת ויתר עוז, אינני יכול להבין את הדברים הללו. הרי כבר הן אמר זאת קודם שחב"ד זה רבי ורבי זה חב"ד, ואיך הכל ממשיך כרגיל בזמן שאין רואים את הרבי.

אייל: התייחסתי קודם לענין הזה, שמצד אחד יש אנשים שנסחפים לענין של דווקא כעת להוסיף יותר, ומצד שני אמרתי שזה לא מספק אותנו ואנחנו רוצים לראות את הרבי בעיניים גשמיות, ואל תשכח שי, שאתה תוצאה של הענין הזה, של המשך הפעילות.

שי: אני דוגמא חיה לכך שהחבריה לא הפסיקו לצאת למבצעים... בכל אופן, אני מסתובב בתחום המחשבים, ובין עבודותי בתחום זה, אני נותן לכל החפץ אפשרות להניח תפילין, ושירות באידישקייט. מחלק חומר של יהדות. אפילו שאני מסתובב בקרב אנשים חושבים, אנשי מחשבים, אנשים מקבלים את הדברים.

לעומת זאת, ניתן להיווכח במידה רבה יותר של 'אנטי', אפילו של צעירים שהגיעו מבתים מסורתיים, בהם עשו קידוש והדליקו נרות שבת; לאנשים יש משהו בליבם נגד הדת.

דווקא בשלב זה, הדרך של חב"ד בולטת לטובה. כשמזכירים את השם חב"ד, אנשים לא מעקמים את האף. כשמדברים בשם חב"ד הרי הוא מוכן להניח תפילין, ולקבל חומר הסברה יהודי, ולשמעו על אידישקייט, מה שאין כן אילו הייתי מגיע בשם מפלגה ואפילו חרדית-דתית אחרת. כשבאים בשם הרבי זה נקלט הרבה יותר טוב.

כשאני עומד היום בשיינקין ומניח תפילין אנשים מבקשים לדעת מטעם מי אני עומד. כשאני אומר שאני מטעם חב"ד, אומרים 'חב"ד זה טוב!' – חשבתי לעצמי מדוע זה באמת כך? שאלתי פעם את אחד האנשים מה ההבדל בשבילך בין חב"ד לשי"ס, הרי חב"ד יותר חרדים משי"ס, דעותיהם יותר קיצוניות מבחינה מדינית ודתית? – והוא השיב לי, שהדרך של חב"ד זו דרך של אהבת ישראל, שבאמת אכפת להם מהיהודי שיתקרב למסורת; אין לחב"ד אינטרס כלכלי או פוליטי.

אני חושב שהתפיסה של אנשים מסויימים נובעת כתוצאה ממה שהמפלגות הדתיות משדרות להם – גורם לכך שישנאו את היהדות. זה לא נחלת הכלל. למשל, עמדתי בשיינקין לפני הבחירות. היה דוכן של מר"צ ליד, הגעתי והנחתי שם תפילין. פתאום בא איש מר"צ, כולו עטור סטיקרים

רן שטורק
עורך דין במקצועו וכיום מנכ"ל חברה מצליח

תמוז. אולם כשאומרים להם דברים בשם הרבי באופן הכי פשוט, הדברים מתקבלים בפשטות. לעומת זאת אצל אנשים דתיים זה קצת יותר קשה, בקהילה הזאת יש לאנשים מטענים נוספים על שיטת חב"ד, כיון שלכל אחד יש כבר את הדרך שלו.

אפילו בעניינים של 'אידישקייט' אתה כל הזמן נשאל שאלות, וכחב"דניק, אפילו מבלי לכוון, על המשפט הראשון או השני אתה מאזכר משהו מתורתו או השקפתו של הרבי. הרושם שלי כשמציינים שהמקור הוא הרבי הדברים מתקבלים יותר.

אייל: במכון 'אסנט' בצפת בו אני עובד היום, אנו מארחים במשך כל חודש המוני אנשים, וניתן לראות במוחש שאנשים רוצים רבי, מחפשים רבי. דבור המבולבל והנבוך שלנו, אנשים מרגישים שחסרה האמת, המצפן איננו. כשאני אומר שהרבי אומר, הרבי דורש והרבי רוצה – בלשון הווה – הדברים מתקבלים. כשאני אומר 'אני נוסע לרבי', זה מתקבל בפשטות.

שי סולומון: אני מסתובב בקרב אנשי מחשבים בחיל קשר ומניח תפילין עם חיילים. כשאני רואה מישהו עם בעיה כלשהי אני משתדל לעזור לו, בין השאר בכתיבת מכתב לרבי. אני עושה את זה הרבה פעמים. ואנשים מסכימים וכותבים לרבי ומקבלים תשובות, תשובות מדויקות.

הנחתי תפילין לחייל צעיר, לידו עמד חייל נוסף והצעתי לו גם להניח תפילין. בתוך כך ראיתי שמהו מעיק על לבו, והצעתי לו ל ת רבי.

זה מפליא, שבחורים עם 'ראש פתוח', מביני ענין, מסכימים ל ת רבי שהיא למעשה דרך ניסית ושמיימית על-טבעית.

לפני שבועות ספורים הייתי באבטחת

של המפלגה, חולצה עם סמל המפלגה, וביקש להניח תפילין. לאחר כמה שניות התעשתי ושאלתי אותו למה הוא הגיע, והוא ענה לי "ראיתי שאתה עושה את זה באהבה, אז החלטתי לבוא".

אם אתה רוצה לראות שיש רבי בתל אביב, העיר שהיא למעשה סמל החילוניות. תראה איזו פעילות ברוכה נעשית היום בתל אביב. יש אנשים בתל-אביב שאפילו שלא ראו בעיניים את הרבי, והם חשים שהרבי, לכאורה, לא נמצא אתנו, אבל אתה רואה את הפעילות שנעשית היום; אתה מרגיש את הרוח של היופצות' – וזה הנס הגדול.

● **גם היום הרבי מנהיג את העולם, כיצד מרגישים זאת? ואיך בכלל הנושא של מנהיגות הרבי מתקבל בקרב אנשים מן ה'חוץ'?**

רן שטורק: אני רוצה לספר לך אפיזודה. לפני ימים אחדים קיבלתי טלפון מאיש מחשבים מהבולטים בתחומי בארץ, הוא רצה להתייעץ איתי כעו"ד בענין מסויים. כמה דקות לאחר שסיימנו את השיחה, הוא התקשר אלי שנית ושאל אותי איך מבקשים היום ברכה מהרבי. הסברתי לו איך מבקשים ברכה מהרבי ב'אגרות קודש'. הוא שלח לי ב'אימייל' מכתב לרבי, והכנסתי עבורו באגרות קודש, וקיבל תשובה ברורה מאד בנושא 'עשר בשביל שתתעשר' וברכה להצלחה.

זו דוגמא של יחס של אנשים למנהיגות הרבי. למעשה, הייתי מפריד בין אנשים דתיים לבין אנשים לא דתיים. הללו מוכנים לקבל מאתנו סיפורים על הרבי, ענייני תורה של הרבי כמו בשנים הקודמות, למרות שבשלב מסויים הם מאזכרים את הענין של ג'

(שי סולובוון)
בוגר 'שיינקין' מובהק. היה איש מחשבים בצה"ל

ישבים במשמר הנגב. כשהגעתי לשם חיפשתי מה עלי לעשות שם, וכך התחלתי לשוחח עם חיילים, ודיברנו מה המשמעות של יהודי, ומה פשר הענין של שמירת תורה ומצוות. היה שם בחור עם כיפה סרוגה, שסיפר לי על בעיות שיש לו. הצעתי לו ל ת רבי, והסברתי לו שזה לא משחק, אלא ענין רציני, והוא אכן קיבל ברכה יפה ומעניינת. הדבר עורר גם את החיילים האחרים ל ת רבי.

לאחר שאני מדבר עם אנשים בפשטות על מנהיגותו של הרבי, קורה שאנשים "תופסים את עצמם" לפתע ושואלים 'הרי לא רואים את הרבי?' ואז אני מסביר להם ששום דבר לא השתנה גם לאחר ג' תמוז.

המשך מעמוד 29

ובלי שרק אפילו אם המצב אינו כדבעי ובמילא גם ההודעה תוכנה בהתאם לזה. לא רק שאין להתנצל על יעים אודות זה, כי פשיטא שאין להעלים הענינים כמו שהם לאמיתתם,

וכידוע ההנהגה בזה מחסידים ואנ"ש בדורות שלפנינו ובפרט בדורנו דור יתום שנוסף על הטעמים דעד עתה הוא גם הענין שסו"ס נמצאים מודיעים ע"ד ענינים בלתי משביעי רצון מאותם שלע"ע אינם אוהבים ובמילא אין נרתעים מהגזמות והוספה, אשר מובן שכשקדמה לזה ההודעה מאוהבים וידידים מונעים עי"ז עגמ"נ נוספת ואין להאריך בדבר הפשוט, וכמובן ג"כ שהדברים הנ"ל אמורים הם גם כלפי שאר אנ"ש אשר במחנה הטי'.

(אג"ק ח"ד עמ' שסח)

לבשר על השתפרות

.. ת"ח על הבשו"ט מהטבת מצב בריאות הווי"ח אי"א מו"ה . . ולפלא שבעצמו לא הודיע עדי"ז, והרי זהו אחד האופנים בקיום מצות ואהבת לרעך כמוך ע"י שמשמחים לב איש הישראלי בבשורה טובה ובפרט זה שהודיע מקודם ע"ד המצב שלפני הטפול, וקו"ל, וכנראה שפתגם רבנו הזקן אשר ואהבת לרעך כמוך היא כלי וגם חד עם ואהבת את ה' אלקיך, עדיין לא חדר לכל החוגים.

(אג"ק ח"ד עמ' שנח)

בשורות מאירועי שמחות

נעם לי להכיר, עכ"פ בכתב, ולקבל הידיעה המשמחת ע"ד נשואיו בקרוב. שהרי כל ישראל בבחינת קומה שלמה, ושמחתו של כל אחד ואחת בישראל היא גם שמחתו של

לאמירת "מכניסי רחמים", ובמילא, אין זה נוגע ושייך לנוסח הפדיון שענינו בקשת רחמים ("אנא לעורר רחמים רבים"), ולא ביאור ההיתר על זה.

(ב ובנוגע להנוסח "ממקור הרחמים" – אין צורך ליתן לרבי "כתובת" מהיכן לעורר רחמים, הוא יודע בעצמו מהיכן לעורר רחמים... ואולי רצונו לעורר רחמים ממדריגה יותר מאשר "מקור הרחמים".

כ"ק מו"ח אדמו"ר הי' אמנם כותב נוסח זה, אבל, זוהי הנהגה שלו, ואין זה ראוי שגם אנו – שלא מבינים בענינים של רבי ("רביסקע זאכנ") – צריכים לכתוב כן.

(תורת מנחם א' עמ' 40)

הכלל. ובפרט על פי תורת החסידות המדגישה אהבת ישראל ביותר וביותר, עד שאהבת ישראל, אהבת התורה ואהבת השם הכל חד הוא.

וביחוד שמחה של חתונה, שהוא ענין של דורי דורות, שלכן נוסח הברכה המקובל והמקודש "בנין עדי עד". והדיוק בזה ג"כ במשל הבנין, שהעקר בו היסוד שיהא חזק ומוצק, ולא נוגע בזה דעת העובר ושב וכו'. ויסוד הבית היהודי המבטיח שיהי' בנין עדי עד, הוא התורה והמצוות, שאושר איש הישראלי תלוי בהן לא רק ברוחניות כ"א גם בגשמיות, שהתורה היא תורת חיים, כפשוטו ג"כ, בעולם הזה הגשמי.

(אג"ק ח"ד עמ' תצג)

מעלת הכתיבה

ומה שמקשה הלא א"א עתה לשאול את כ"ק מו"ח אדמו"ר הכי"מ כשיש ספק בהנהגה – אם יעמוד חזק בהתקשרותו אליו, מבלי ישים לב לפתווי היצר, וישלח השאלה על ציון כ"ק מו"ח אדמו"ר הכי"מ - וועט דער רבי געפינען א וועג ווי עם צו ענטפערן.

(אג"ק חלק ג' עמ' רסו)

אין צורך לתת "כתובת"

בנוגע לנוסח הפדיון שנתנים לכ"ק אדמו"ר – אילו יישר חילי, הייתי מבטל הנוסח שכותבים "ממקור הרחמים כו" ע"ד מכניסי רחמים כמבואר בתשובה מהרי"ב ז"ל, כ:

(א) "ע"ד מכניסי רחמים כמבואר בתשובת מהרי"ב ז"ל" – הוא ביאור ההיתר על נתינת פדיון לרבי (שלכאורה הי"ז ענין של ממוצע), ע"פ המבואר בתשובת מהרי"ב ז"ל בנוגע

להיות בהתאחדות גמורה

מכתבו במועדו הגיעני ושמחתי במאד מאד על האמור בו, ות"ל בעד זה, אכפול דברי כי לענג ולמשיב נפש היו לי דבריו, כי יקר לי מאד מאד אהבים והתקשרותם של אנ"ש שיי בפרט, ויראי אלקים בכלל, אשר לולי ידעו אוהבינו וידידנו יחיו גודל הקורת רוח אשר עושים לי בכתבם מהנעשה אתם עמם ועם ב"ב היו כותבים בעתים קרובות יותר.

אמת הדבר כי עתותי נתונים המה לעבודה בלי הרף (יחזק השי"ת בריאותי בתוך כאחב"י שיי ויצליח לי בגו"ר) אהבת אחים היא אחד העטרות העולות על כולנה, ועד אשר יזכני השי"ת להתראות בשובע שמחות צריכים להיות בהתאחדות גמורה ע"י כתיבה לכה"פ, כי כן היא האהבה וההתקשרות האמיתית שהמקום אינו חוצץ וכן הוא גם בענין הזמן אשר בכ"ע ובכל זמן צריכים להיות מקושרים במחשבה.

(מכתב כ"ק אדמו"ר הרי"צ - בית משיח גליון

(310)

לשנת המאה

תכתבו ותחתמו

חשיבות הכתיבה

התקשרות לראש

...ובאותיות פשוטות: כאו"א מישראל, עם כל מעלותיו ועבודתו עליו להיות דבוק וקשור ל"אתפשטותא דמשה" – רבי" – שעל ידו דוקא הוא מתקשר עם ה' אלקיו; וכמפורש בנגלה דתורה, במכילתא עה"פ "ויאמינו בה' ובמשה עבדו", שכל מי שמאמין במשה עבדו, הרי"ז כאלו מאמין בה'. ויתירה מזו: כל עניניו של כאו"א מישראל הן בגשמיות והן ברוחניות תלוים הן בהנשיא. וג"ז אינו ענין הנאמר רק בקבלה וחסידות, אלא מפורש הוא בגמ': "מי שיש לו חולה בביתו ילך אצל חכם ויבקש עליו רחמים" – היינו שה"חולה" – הן בגופו והן בנשמתו, שעדיין חסרה השלימות בעבודתו לקונו – אין די לו בזה שהוא עצמו (או זולתו מב"ב) יבקש רחמים לתרופה (למחלתו בגו"ר), אלא צריך הוא לתפלתו של "חכם" והיא היא הפועלת להיות "יושב ורפא לו".

(לקו"ש ח"א עמ' 173)

. . ענין הקבלת עול מודגש ביותר בהיחס של חסיד אל הרבי – כי, בידעו שהוא אינו אלא "רגל", והרבי הוא ה"ראש", ה"ה מתמסר לגמרי (יער גיט זיך איבער אינגאנצן") אל הרבי, ומקיים את הוראותיו

של הרבי מתוך קבלת עול מוחלטת. לכאורה יש מקום לשאלה: כיצד אפשר לומר שהוא בעצמו אין לו ראש – כיון שנצטווה בתורה להניח תפילין של ראש, עכצ"ל שיש לו גם ראש?!

והמענה על זה – מבהיר כ"ק מו"ח אדמו"ר בהשיחה בענין הקבלת עול ד"איש חיל": "דער סאָלדאַט האָט קיין קאָפּ ניט. מ'האָט אַמאָל געזאָגט, אַז אַ סאָלדאַט האָט בלויז אַ קאָפּ אויף וואָס ער זאָל טראָגן דעם פּאַס פון דעם ביקס" (החייל – אין לו ראש. פעם היו אומרים שראשו של החייל הוא רק בשביל לשאת את חגורת הרובה).

ענין זה נוגע גם לכתיבת "פדיון" לרבי – ובקדמה:

משולח אחד, "אַ פעטאַח" (שוטה), כשהיו נותנים לו "פדיון" למסור לרבי, הי' מסרב ליקח, באמרו, שצריך לבקש מהקב"ה בעצמו, ולא ע"י ממוצעים.

והאמת היא – כמבואר בתשובה של החתם סופר,

– ולהעיר שבספריו של החתם סופר מצינו רעיונות חסידיים ("עס וואָרפן זיך דורך חסידישע ווערטער") שכן, החתם סופר הי' תלמיד מובהק של ר' נתן אדלר, תלמידו המובהק של בעל ההפלאה, תלמידו של המגיד –

שיש הפרש בין מלאכים לנשמות, שהבקשה באמצעות מלאכים נחשבת לבקשה

ע"י ממוצעים, משא"כ הבקשה באמצעות נשמות (בני"י) – שהם למעלה ממלאכים – אינה נחשבת לבקשה ע"י ממוצעים, כיון ש"כל ישראל שותפים וגוף א' ונפש א', וכשא' מצטער גם חבירו מרגיש ועמו מצטער.. וכיון ששניהם בצער טוב יותר שיכנס הראש (לבקש רחמים) משיכנס הרגל, עד"מ הת"ח הוא הראש כו", ובפרט נשיאי ישראל, שהם "ראשי אלפי ישראל", בחינת "ראש".

ומזה מובן גם שלא שייך כאן הכלל ש"יפה תפלת החולה לעצמו מתפלת אחרים עליו" – כי, כלל זה הוא בנוגע ל"אחרים", משא"כ בנוגע לנשיאי ישראל, שאינם "אחרים", אלא "ראשי אלפי ישראל" יפה תפלתם כ"תפלת החולה לעצמו" – כשם שהראש מתפלל עבור הרגל.

ואדרבה: תפלתם של נשיאי ישראל יפה מתפלת החולה עצמו, כי, הנשיא שהוא הראש, מרגיש את החולי יותר מהרגל, שהרי: (א) הראש הוא נעלה מהרגל להיותו מקום משכן השכל, (ב) וגם זה שהרגל מרגיש את החולי אינו אלא ע"י הגידים שנמשכים מהמוח, כיון שכל ענין ההרגש הוא מהמוח דוקא.

אמנם, כל זה הוא רק כשיודע שהוא "רגל", ומתמסר לגמרי ("יער גיט זיך איבער אינגאנצן") לה"ראש", שהוא הרבי, משא"כ כשחושב שגם לו בעצמו יש ראש, ובמצב כזה בא אל הרבי ליתן פדיון, אזי מתעוררת שאלה

”צרות-חסידיים”

ע”ד פתגם כ”ק מו”ח אדמו”ר שיטתם “צרות-חסידיים”, דבעת שטוב להם אין “באים”, כשמטילים עליהם שליחות בהפצת המעינות משתמטים כו’, ורק כשנמצאים בעת צרה ר”ל באים בתביעה כו’ שצריכים ל”מופת” (לקו”ש ח”א עמ’ 174)

עידוד יהודים לכתוב לרבי

.. אולי יש מקום לאמר, לאחר הרצאותיו – שהרוצים יכולים לבוא בקישור מכתבים לכאן לבירור איזה שאלה המבלבלת כו’. ומוכן שעל אתר צריך ג”כ להבטיח (באווירענען) שאין בזה מקום למגבית כספים וכו’.

מובן ג”כ שכל זה צריך להעשות על דעת עצמו, ולא בתורת שליחות מכאן, ורק לאמר שיועד מכמה אנשים שמתנהגים כזה, ואף שלפעמים מתעכב המענה, אבל מקבלים המענה, וכן אם ימצא לנכון, לתת תניא לאיזה המצטיינים באיזה ענין של יהדות וכו’ מבין אנשי הצבא, נוסף על נתינת תניא במחנה למועדונים או להספריי של אנשי הצבא, אם יש מוסדות כאלו במקום המתאים.

(אג”ק ח”א עמ’ 108)

מעלת הכתיבה

מעורר להוספה

.. וכדאי גם שתשתדלו לכתוב בשורות טובות מכל מקום ומקום שתבקרן, ומה גם שהרצון לבשר בשורות טובות, יעודד ויזרז למצוא אפשרויות נוספות לפעול בכהנ”ל כהנה וכהנה.

(י”ג”ס”ו סיון ה’תשי”א)

הוספה בפועל ממש

.. ולפלא שמקצר כל כך ועד לאפס – בהנוגע לפעולות במסגרת צעירי אגודת חב”ד ובפרט בהפצת המעינות. ויהי רצון שלא יהי זה אלא חסרון בכתיבה אבל לא בהפעולות. אף שכבר כתבתי, שרואים שהידיעה שבמשך הזמן יכתבו ע”ד הפעולות לפלוני – מביאה זה הוספה בפעולות אם בכמות או באיכות או בשניהם גם יחד. ויהי רצון שיבשר טוב בזה.

(אג”ק חלק ח”א עמ’ 108)

.. ולפלא שמשך כל הזמן לא היי ממנו כל מכתבים, והרי ידוע פסק תוה”ק שכל יומא ויומא צ”ל עביד עבידתי, וכשיודעים שצריכים להודיע למי עדי”ז היי מוסיף מרץ וכח להגדלת הפעולות ע”ד מאמר רז”ל אילו היי יודע ראובן וכו’ והרי גם במכתבו זה כותב בקיצור נמרץ.

(אג”ק ח”ד עמ’ לב)

.. ולפלא שאין מודיע כלל מפעולות כמו אלו. והרי רואים במוחש אשר הסדר דהצנע לכת בכגון דא – מביא להמעטת הפעולות, ואפילו את”ל שטובה היא בעבודת האדם לעצמו כיון שע”ז נתמעט החשש לישות עצמו במה נחשבה טובת הפרט בזה – לעומת התועלת שאפשר להביא לרבים על ידי הפצת המעינות, וק”ל. וי”ל שגם ע”ז נאמר אל תצדק הרבה.

(אג”ק ח”ד עמ’ שג)

.. מובן שבהאמור אין העיקר שיודיע לי מהנעשה והעיקר הוא הבהפעול ממש. בכל זה מטבע בני אדם, אשר כשיודעים מראש שאודות פעולותיהם עליהם להודיע לאחרים, גם זה מזרז אותם לפעול בתוספת כח ובתוספת מרץ ואומץ, נוסף על הענין, שכאשר מבשרים טוב בהאמור משמחים ומקיימים ע”ז מצות ואהבת לרעך כמוך שהוא כלל גדול בתורה.

(אג”ק ח”ד עמ’ תנו)

אין בכתיבה הכבדה

.. ובדאי צדקו השלוחים אשר אין מכתבים מכבידים עלי, והלואי שזוכה בתכ”י שתוכן מכתב איש לרעהו יהי משמח הן בגשמיות והן ברוחניות ובטוב הנראה והנגלה.

(אג”ק ח”ד עמ’ מט)

אופן הכתיבה

פירוט

.. לפלא שאינו כותב יותר בפרטיות ע”ד הפצת הספרים, ומבואר בכ”מ בדא”ח ורואים במוחש שכשכותבים באופן מקיפי אין זה מוסיף מרץ בהנוגע לפעולות, כיון שבתיאור מצב באופן מקיף אין מוכרח שינוי התיאור באם אפילו תוגדלנה הפעולות כ”פ ככה או להיפך אם תוקטנה כ”פ ככה,

משא”כ כשיודעים מראש שלאחר זמן קצת יכתבו בפרטיות, וכמו בהנ”ל, שמספר פלוני נמכר מספר טופסים כך וכך ומספר פלוני כך וכך, היי משנה את הגישה מעיקרא...

גם הטיוטה

– לאחר הטבילה

החסיד ר’ בן-ציון רסקין היה מקושר מאוד-מאוד לכ”ק אדמו”ר מהורש”יב נ”ע, ובכל ערב שבת היה רגיל לכתוב מכתב לאדמו”ר נ”ע. פעם קרה שבמשך כמה שבועות לא קיבל ממנו אדמו”ר נ”ע מכתב והזדמן שאחר-כך היה אצל אדמו”ר נ”ע וכשבא שאל אותו מדוע לא קיבל ממנו במשך כמה שבועות מכתב כרגיל.

וענה רבי”צ שבאותו זמן היה במקום שלא היה שם מקווה ועל-כן לא כתב. ואמר הרבי הרש”יב בזה”ל: אפילו א פדיון וואס איז איבערגשריבען פון א פדיון וואס מען איז פריער נישט געווען אין וואסער, איז מיר שווער צו לייענען [= גם פדיון שנעתק מפדיון שנכתב מבלי לטבול קודם לכן, קשה לי לקרוא], כלומר שגם את הטיוטה הראשונה יש לכתוב רק לאחר הטבילה.

(כפר חב”ד)

טבילה קודמת

לכתיבה

תמים א’ כתב מכתב לרבי. והרבי ביקש מהרב חמ”א חדקוב, לברר מהבחור מתי היי פעם האחרונה שהלך למקווה קודם שכתב אליו והרבי ביקש להשיב לו מיד.

הרב חדקוב הלך לברר ואכן היי זמן ארוך שהבחור לא הלך למקווה...

(מרשימות א’ מאנ”ש – תשורה)

לא’ מאה”ק שכתב מכתב לרבי, כתב הרבי שבכלל הוא מזכיר כל השמות הנזכרים במכתבים על הציון,

ובמילא מכאן ואילך ילך למקווה קודם שכותב מכתב...

(מרשימות הני”ל)

גם בדברים הגלויים - מוטב ששואלים אצל הרבי ("עס איז גלייכער אַז מ'פרעגט"); אבל בדברים הנעלמים ("צפון") - חייבים לשאול אצל הרבי.

(ליל ב' דחג הפסח ה'תשי"א)

לבשר על בשורות טובות

... ובאם מודיעים ע"ד דברים שאינם גורמים נחת רוח (בהכרח אבל בכ"ז הרי מודיעים), עאכו"כ שצריכים להודיע מדברים הגורמים נחת רוח וכידוע (ולמרות) שעוד רבנו הזקן התאונן על הנהגה הפכית.

(אג"ק חלק י"ח תקטז)

גם על ענינים לא רצויים

במענה למכתבו מ"ט טבת, בו כתב הסברא שישנם כאלו שספק אצלם באם צריכים לכתוב גם ע"ד המגרעות, ושהיו בזה וויכוחים חריפים.

ולפלא גדול הספק בכגון דא, כיון שכמה פעמים כתבתי עדי"ו וביחוד לאחר הודעה שבלא"ה ישנם מודיעים ע"ד כהנ"ל אלא שמאנשים מן הצד, ובמילא מגזימים וכ"ו שלכן התוצאות הפוכות הן מאשר תקוות המצדדים להעדר כתיבה זו.

ובעיקר תמיהתי היא, שהרי קבלנו מרבוה"ק הוראה ברורה לבחון בכגון סברות כאלו, לדעת המקור ממנו באות, באם ישנו ספק בזה (נדפס בהיום יום כ"ג סיון) באם שעי"ז יתוסף או יוגרע בענינים המועילים למעשה ועבודה בפועל, והרי **בלי ספק**, אשר לכשיודע שאין מודיעים למקום פלוני ע"ד מגרעות, יביא זה לא למיעוט הגרעון והחסרון אלא אדרבה וק"ל.

ומה לנו יותר ברור ממאז"ל, הלואי שיהא מורא שמים עליכם כמורא בשר ודם. ויהי רצון שכתובה האמורה תה"י באופן דפוחת והולך, אבל לא מפני הסברא **בלתי מתאימה** האמורה, אלא מפני שהמגרעות וסיבתן תהיינה באופן דפוחת והולך עד שיעברו כליל, וע"ד האמור באגה"ק סוף סי' כ"ו, יכתבו מכתבים מפורטים לא ע"ד בירור בירורים כי אם ע"ד הוספה באורות וכ"ו וק"ל.

(אג"ק חלק ח"י קסא"ב)

הודעת המצב כפי שהוא

... מובן שאין כל מקום להתנצלות על תוכן מכתביו הקודמים וכמו שכתבתי כ"פ ולכמה מאנ"ש, שהודעת המצב כמו שהוא בלי כחל

המשך בעמוד 24

(אג"ק ח"י"ד עמ' לו)

לעיתים קרובות

לאחרי הפסק ארוך נתקבל מכתבו - בלי הוראת זמן הכתיבה - בו כתב ראשי נקודות מהנעשה אצלו, ולפלא ההפסק ארוך ממכתב אחד לחבירו ואם הסיבה שאין מה להודיע, הרי התמי" גדולה עוד יותר שהרי ידוע הציווי שצ"ל כל יומא ויומא עביד עבידתי ובפרט בתקופתנו דדרא דעקבתא דמשיחא שמוכרח הפצת המעיונות חוצה, ואם על כאו"א לעסוק בזה עאכו"כ תמים ובת תמים וק"ל.

ומה שאומרים אשר ישנם עכובים וכ"ו כבר מבואר בתורת החסידות שכל העכוב הוא בשביל שינצחו אותו ויתגברו עליו ולא בא בשביל שיעכב בפועל ופשוט.

(אג"ק חלק יד עמ' תעא)

תוכן הכתיבה

בעניני היום-יום הרגילים

ברכה ושלום!

זה שוב זמן רב שלא קבלתי ממנה כל מכתבים וידועות, וכבר מורגל אצל חסידים גם מדורות שלפנינו, שכאשר הכל שלום אין כתבים, ואף שרבינו הזקן כבר התאונן על זה, הנה כנראה ממנהג הדורות שלאחריו לא פעלה הקו[ב]לנא שלו במילואה והמנהג עודנו קיים. ובאמת רציתי במאד גם בנוגע אליי לפרש שתיקתה בנוהג הנ"ל, ובכ"ז כיון שאפשר לברר הרי אין סומכין על החזקה, ות"ח אם תכתוב הן אודות עצמה ובעלה ש"י וכן אמה הרבנית תחי'. ויה"ר שאך טוב תבשר במכתבי.

(אג"ק חלק כ"א רמזח)

הדגשה בענינים נעלמים

א' המסובים בהסדר אצל כ"ק מו"ח אדמו"ר, אמר פעם - לאחר "שולחן-עורך", כשהגיעו ל"צפון" - שצריכים כבר לברך ברכת המזון. כששמע זאת כ"ק מו"ח אדמו"ר, נענה ואמר: צריכים להסתכל בחסידות, ואז יודעים היכן אוחזים ("וואו מ'האלט").

אימרה זו מהוה הוראה לכל:

בנוגע ל"צפון", שקאי על הענינים הנעלמים - אסור לאדם לסמוך על עצמו, אלא צריכים לשאול אצל הרבי (שהו התוכן דהסתכלות בסידור), ואע"פ שידועים, לכאורה, כיון ששמעו כבר כו"כ הוראות, מ"מ, צריכים תמיד לשאול אצל הרבי.

עשיה למלא דו"ח

- לא זו הכוונה

מספר הרב גרונר: פעם אמר לי הרבי, "כותבים לי דו"ח, ועושים רק כדי לרשום ולשלוח דו"ח. ה... כותבים לי דו"ח, מדוע? מכיון שהם יודעים שצריך לשלוח לי דו"ח, אם כן צריך הרי לעשות משהו שיהיה מה לכתוב. הם עושים כדי למלא דו"ח - ניט דאס מיינט מען! [=לא זו הכוונה!] לא לעשות כדי לכתוב דו"ח, אלא לכתוב דו"ח כיון שעשו!

הבריאות של

הרבי?

עוד מספר הרב גרונר: בתשו"ו שלח אותנו הרבי הרי"צ לשיקאגו והיה שם ראש ישיבה בשם הרב הרשברג (שאכו"כ נהיה הרב הראשי של מקסיקו). הוא היה מתלמידי "ישיבת חכמי לובלין". אנחנו נסענו לשיקאגו למחרת שמחת תורה, ואחרי פסח אמר לנו ראש הישיבה הרב הרשברג שהוא נוסע לרבי וביקשנו ממנו שימסור לרבי דרישת שלום.

הוא היה שבועיים בניו יורק, וכשחזר אמר לנו: יונגעלייט, אני רוצה לומר לכם משהו אבל אנו צריכים התוועדות חסידית. תביאו קצת משקה ואז אספר לכם.

וכך הוא סיפר לנו: נכנסתי לרבי ואמרתי 'ליובאוויטשער רבי, איך אתם מרגישים? איך הבריאות?' וכך ענה לי הרבי: "כשאני מקבל ידיעה שיהודי הניח תפילין, שיהודי שמר שבת - מתוספת אצלי בריאות וזו הבריאות שלי. אם אתם יכולים לבשר לי שיהודי הניח תפילין, שמר שבת - זו הבריאות שלי, אם הבחורים לומדים טוב - זו הבריאות שלי".

(כפ"ח גליון 900)

ילדים אופים מצות

בימים אלה מבקרים אלפי ילדים מכל החוגים במאפיות מצות מיוחדות שהקימו בתי חב"ד עבור ציבור הילדים • הרעיון המקורי החל כתופעה מקומית, אך עד מהרה תפס תאוצה ואומץ על ידי בתי חב"ד בכל רחבי הארץ • על הקמת המאפיות והשכלולים שהוכנסו בהן, מספרים ל"בית משיח": הוגה הרעיון הרב זמרוני ציק, מנהל בית חב"ד בבת-ים; הרב מרדכי קסטל, מנהל בית חב"ד רחובות; הרב ויקטור עטיה, מנהל בית חב"ד בקרית ארבע; הרב יואל מול, לשעבר פעיל מרכזי בניידות חב"ד והרב ליאור מלכא, מנהל בית חב"ד צפון הנגב • חוויה שנשארת חקוקה בנפש...

מאת: שניאור זלמן ברגר

י"ה

קמת המאפיה הראשונה לילדים בארץ הקודש באה בהשגחה פרטית מופלאה", פותח ומספר הרב זמרוני ציק, מנהל בית חב"ד בבת-ים: "זיה היה בחול המועד סוכות תש"מ, נסעתי מ-770 לניו-הייבן להשתתף בשמחת בית השואבה למקורבי חב"ד. באותה שנה הורה הרבי שלכל מקום שנוסעים לימבצעים יצטרף אורח מארץ הקודש, ואני הייתי הנציג הישראלי לניו הייבן.

"לאחר נסיעה ארוכה במזג אויר סוער, הגענו לבית חב"ד, שם קיבל אותנו במאור פנים השליח הרב ברוך שלום כהן. המזג אויר הקשה עשה את שלו, ואיש לא הגיע לשמחת בית השואבה. המתנו שלוש שעות והצער היה גדול. כבר כמעט עמדנו לחזור חזרה, אלא שלפתע ביקש הרב כהן מאתנו שנתלווה אליו. הוא הראה לנו באחד מחדרי בית חב"ד – מאפיית מצות שהקים עבור ילדים. "כאן הילדים אופים מצות, וכך הם לומדים את הלכות פסח בחוויה אישית ומיוחדת". "חברי הקבוצה חזרו חזרה עם אכזבה עמוקה בלב, אולם אני הייתי נתון בהתפעלות מהרעיון המקורי של מאפיית מצות לילדים.

"עברו כמה חודשים, ולקראת חודש ניסן עלה במוחי רעיון להקים מאפייה שכזו אבל בפורמט גדול ומרהיב, בעיר שליחותי, בת ים.

"באותם שנים קיימנו בבית חב"ד תערוכות שונות בנושאי יהדות במסגרת בית ספר ליהדות. אלפי תלמידים ביקרו ב"בית הספר ליהדות" למדו ונהנו. שילבנו אפוא את מאפיית המצות יחד עם בית הספר ליהדות שברחבת בית חב"ד.

"ההיענות היתה גדולה", נזכר ר' זמרוני. "לקראת פסח החלו אלפי תלמידי בתי-הספר להגיע. המדריכים קיבלו את התלמידים ונתנו להם סקירה קצרה, במהלכה הסבירו על חג הפסח ותהליך אפיית המצות אותו הילדים יחוו בעוד רגעים ספורים.

"לאחר הרצאה מקיפה, הילדים עברו לשלב אפיית המצות. המדריכים הציגו כיצד מכינים בצק ואיך לשים אותו, כאשר את מלאכת הרידוד הילדים עושים בעצמם. "השמחה הניכרת על פני הילדים בזמן הרידוד היא בלתי נשכחת", מעיד אחד המדריכים.

"תוך כדי רידוד-ואפיה שרים עם הילדים שירי פסח אומרים את 12 הפסוקים, ומסבירים לילדים על הכנת המצה. עם סיום

מלאכת הרידוד, מביא כל ילד את המצה שלו לתנור. עם סיום האפייה מסבירים, כמובן, לילדים, כי המצה הזו, היא חמץ גמור, כיוון שנעשתה באיטיות ולא תוך 18 דקות".

"א" ת הרעיון להקמת מאפיות מצות לילדים קיבלנו מהרב זמרוני ציק", מספר הרב **מרדכי קסטל** מנהל בית חב"ד ברחובות, "אימצנו את הרעיון הנפלא וההדים החיוביים היו חזקים".

לפני חמש שנים הגיע למאפיית המצות של הילדים כתב טלוויזיה בכבלים שביקש לסקר את המאפיה. הלה גילה עניין מיוחד, בנעשה,

בתיא, וגבעת וושינגטון.

מאלו חוגים מגיעים הילדים?

הרב קסטל: "תלמידי בתי הספר מכל החוגים: חסידים, חוגי ש"ס, וגם בתי ספר ממלכתיים. בגלל הביקוש העצום, הוחלט שהמבקרים יהיו תלמידי כיתות ג' וד' בלבד, וזאת כדי שילד לא יבוא פעמיים ושלוש, ובכך ייגרם עומס רב. למרות זאת מגיעים כשלושת אלפים ילדים מידי שנה".

בהתחלה התפאורה היתה מינימלית, והתנור לא היה אלא פלטה רחבה שמחוברת לבלון גז. כיום, המבקר במאפיית הילדים ברחובות, יהנה מחרדי אפייה מרווחים, תנור גדול ונאה, ותפאורה יפה, כמעט אמיתית.

הגדולה בכפר חב"ד כדי לראות את האפיה מקרוב. אולם המצב הבטחוני, והמרחק דחפו אותנו להקים מאפיה בקרית-ארבע. את מבנה המאפיה בנה נגר מקצועי, והתנור הוזמן אצל פחח ערבי מחברון. לגיסי הרב יוסף נחשון (- כיום רכז הפעילות בבית חב"ד) יש כשרון ציור מעולה (אותו ירש מאביו הצייר הרב ברוך נחשון) והוא צייר את המושגים 'מים שלנו' 'קמח' וכן מראות ודמויות הקשורות עם חג הפסח. ציורים אלו מעטרים מאז ועד היום את מאפיית המצות.

"ההתלהבות והתגובות החמות מהמאפיה, המריצו אותנו לשפר ולשכלל את המאפיה, שקולטת ילדים לא רק מקרית ארבע וחברון, אלא מכל ישובי דרום הר-חברון.

"הביקוש היה עצום", אומר

הרב עטיה, "בתחילה ביקשנו שהילדים יהיו עד כותות ה' כדי שלא יבואו כל שנה ובכך ייווצר עומס על המערכת. אולם מנהל בית ספר הממלכתי ביקש, ואפילו תבע, שכל כיתות בית הספר יגיעו למאפיה החינוכית. הוא נימק זאת בכך שישנם ילדים רבים מעולי מדינות חבר העמים שאינם יודעים מאומה אודות חג הפסח. הסכמנו לבקשתו, ונערכנו בהתאם, בעוד הילדים הצעירים שומעים הסברים, אופים מצות ושרים שירי פסח, הרי שהתלמידים הבוגרים צופים בסרט יחודי על פסח - פסח במקדש המסביר מהו חג פסח ברמה גבוהה.

ההשקעה בהעברת המסר החינוכי הוא עצום: "לפני תחילת מלאכת האפיה, שומעים הילדים הרצאה משולבת בשקופיות, ולאחר תהליך האפיה הילדים מסיירים בתערוכה בה מוצגים הקשורים לחג הפסח וליציאת מצרים".

גם בקרית ארבע הוקמה מאפיית מצות לילדים. כאלף וחמש מאות ילדים מבקרים מידי שנה במאפייה שהקים מנהל בית חב"ד בעיר הרב **ויקטור עטיה**. גם הוא אימץ את הרעיון מהעיר בת ים. הרב עטיה: "בתקופה שלפני הקמת המאפיה, נסעו הילדים למאפיית-המצות

ואחד המארגנים פנה אליו ושאלו מה מושך אותו במאפייה? והוא ענה "כילד ביקרתי במאפיה הזאת, ולכן מעניין אותי לסקר את הפעילות המיוחדת הזו, שנותנת לילדים - תחושה אמיתית של אפיית מצות..."

המאפייה הרחובותית היתה במסגרת פרויקט תערוכות מתחלפות לקראת החגים, אותן הפעיל הרב יצחק ערד. לאחר שהוקמה המאפייה, עשתה השמועה כנפיים, ומדי יום נהרו אליה אלפי ילדים מבתי ספר רבים, גם מערים מחוץ לרחובות, ראשון לציון, מזכרת-

"הילדים יוצאים מהמאפיה מצוידים בידע רב על חג הפסח. לא מזמן הכריז אחד המורים בסיום מלאכת האפיה – כי האשכנזים יברכו על המצה 'המוציא', והספרדים – 'מזונות'..."

אם בקרית ארבע אימצו את הרעיון מהעיר בת-ים, הרי שניידות חב"ד בהנהלת הרב דוד נחשון, למדו את הרעיון מקרית ארבע, בבחינת "טופח על מנת להטפוח"...

מספר הרב יואל מול, שהיה פעיל מרכזי בניידות חב"ד: "לאחר שראיתי את מאפיות המצות בקרית ארבע, התלהבתי והצעתי את הרעיון בפני הנהלת ניידות חב"ד בנצרת עילית, אולם למרבה הצער לא נמצאו לכך משאבים כספיים. לבסוף קצין המבצעים של הניידות, הרב שמריה הראל נתן לי ציקים פרטיים שלו כדי להתחיל ליישם את הפרוייקט..."

בניגוד לערים השונות, הרי שהפרוייקט של ניידות חב"ד היה ייחודי. הוא לא היה רק "בית חב"ד על גלגלים" אלא מעתה גם "מאפיית מצות על גלגלים"... לאחר תכנוני לוגיסטיקה מורכבים, הכינו מאפיית מצות קומפקטית ונוחה להרכבה וקיפול. לחדרי המאפיה שימשו ברזנטים, ואת התנור ייצרו בבית ספר למלאכה בכפר חב"ד על-פי צרכי הניידות.

בשנה הראשונה, תשנ"ב, החלו בניידות חב"ד עם מאפייה ניידת אחת, ובתוך כמה שנים הופעלו ארבע מאפיות כאלה.

"עם בוקר יצאנו לבית ספר הראשון, וההצלחה ניכרה בשטח", נזכר ר' יואל מול. "לאט לאט למדנו איך העסק הזה עובד, וכך עברנו מבית ספר אחד למשנהו. ההספק היה מרשים, כאשר מידי יום ביקרנו

בשני בתי ספר, ובשעות אחר הצהריים היינו במועדוני צבאות ה' שהופעלו על ידי ניידות חב"ד ברחבי הארץ. מידי יום השתתפו במאפיה כאלף ילדים.

המורים, הילדים וכן ההורים שבאו לצפות במלאכה מקרוב התלהבו מהרעיון ונכשבו בקסמו מיד בהתחלה.

המאפיה התקבלה בכל מקום בעין יפה?

"בתקופה שלפני חג הפסח הספקנו להגיע לבתי ספר רבים של כל החוגים. באזור בו פעלתי במשך כל ימות השנה, היה ישוב שהמזכירות שלו שלחה לי מכתב רשמי בשם

בית חב"ד בעצמו, לא היסט פעמיים ואימץ את הפרוייקט גם אצלו. את ההצלחה הוא ידע והכיר מקרוב.

"בשנת תשנ"ג הקמתי את המאפיה שפועלת מידי שנה במתנ"ס בנתיבות. הקמנו תנור ענק ומודרני שעל דפנותיו צוירו לבנים כדי שיראה כתנור אמיתי. ובכלל, כל המבנה עוצב בצורה יחודית ומושכת".

הרב מלכא הוסיף מגוון תוכניות סביב המאפיה עצמה. "טרם תהליך האפיה שומעים הילדים הרצאה וצופים בתיאטרון בובות הממחיש את סיפור יציאת מצרים.

"הילדים צופים בהגדה של פסח בפורמט ענק – 4 מטר רבוע, וחוזים בתצוגות הממחישות את סיפור פסח. כשאני מדפדף בדפי הגדת-הענק, נפרשות בפני הילדים תמונות ענק של סימני ליל הסדר בצירוף הסברים קצרים.

במקביל להגדת-הענק, בנינו גם שלוש מצות בגובה מטר וחצי ועליהן ציורים הקשורים ליציאת-מצרים, וכן ציור ענק של תוף מרים, המסמל את הביטחון לקראת הגאולה.

"בשנים האחרונות בנינו תחנות הפעלה לתלמידים, שם הם לומדים גם נושאים "צדדיים" כמו הגעלת כלים וכדומה. ואילו בתחנות ההפעלה הללו הילדים משחקים במשחקי מחשבה שונים סביב הנושא חמץ ומצה".

מידי יום משתתפים בתהליך האפיה למעלה מחמש מאות ילדי גן ותלמידים בכיתות א' – עד ט' הבאים מיישובים קרובים ורחוקים בדרום הארץ.

איש חינוך ופדגוג וותיק לא פוסק מלהלל את היוזמה: "הרעיון אמנם הוא פשוט, אך גאוני וחינוכי בצורה יוצאת מגדר הרגיל. תוך כדי עבודות הלישה, הרידוד והאפייה, הילדים חווים במו-ידיהם את יוקרתה של המצה, את הלכות החג, את חשיבות סממני החג. באמצעים אלה הידע נכנס להם "לוורידים", ולא במהרה ימוש משם..."

כאמור, התופעה פשטה בקרב עשרות בתי חב"ד ברחבי הארץ, ומדי שנה מבקרים עשרות אלפי ילדים במאפיות המצות הייחודיות, ויחד עם זה עוסקים ורוכשים ידע רחב ובהיר אודות מהותו של חג הפסח, איסור החמץ ואכילת המצה, תפקידו המרכזי של הילד לליל הסדר, ועוד רבות.

מעתה אל תאמר "והגדת לבנך", אלא "והראת לבנך" – – –

התושבים כי הם אוסרים על רכב-דת (דהיינו טנק-המצוות) להיכנס לפעול בישוב. אבל המאפיה הניידת הגיעה לבית ספר האזורי בו למדו תלמידים בני אותו ישוב, וכך התודעו למהותו של חג הפסח, למרות הידיעה הרשמית האנטי-דתית, בה נקט הישוב בו הם גרים".

כמו כן נצבנו פעם בפני בעיה נוספת, והיא – הכיפה. מותר היה לנו להיכנס לבית ספר ולמסור הרצאה על פסח. אבל שהתלמידים בבתי ספר ממלכתיים יחבשו כיפות? לזה הנהלות לא הסכימו. פתרתי אפוא את הבעיה הזאת בדרך יצירתית

– במפעל לייצור מדי עבודה, הזמנתי אלפי כובעי טבחים במידה קטנה שיתאימו לראשי ילדים, על הכובעים היה הדפס "מאפיית מצות ניידת" לצד הסמל של ניידות-חב"ד. התלמידים חבשו את הכובע בשמחה, והצוות היה מבסוט מהמקוריות וה'מקצוענות'..."

ביישובי צפון-הנגב הרחיבו את הפעילות ביתר שאת. הרב **ליאור מלכא** מנהל בית חב"ד ביישובי צפון הנגב היה אחד המדריכים הראשונים של מאפיית המצות בבת-ים, כשבגר והיה למנהל